

VALALICKÉ NOVINKY

Ročník XXVIII., 30. 4. 2022
Číslo 1, bezplatne
www.valaliky.sk

Aktivity školy v plnom prúde

Po uvoľnení pandemických opatrení sa aj každodenný život našej školy vracia pomaličky do svojich starých koľají. Neznamená to však len prezenčnú formu výučby a návrat k plneniu školských povinností. Je to – na našu veľkú radosť – aj návrat k rozličným mimoškolským aktivitám, ktoré nám spestrujú učenie.

Opätovne sme sa v uplynulom období zapojili do nových i tradičných a u našich žiakov veľmi obľúbených súťaží, činností,...

Pokračovanie na strane 10

Z PRACOVNÉHO STOLA STAROSTU

Tohtoročná jar nás potešila zrušením väčšiny opatrení v súvislosti s pandemiou. A tak sme mohli po troch rokoch znovu usporiadať tradičné podujatia pred Veľkou nocou ako aj pri príležitosti Dňa matiek. Všetci

veríme, že sa vírus nevráti v pôvodnej sile a budeme môcť znova normálne žiť a pracovať. A práve o pracovných plánoch na tento rok by som Vás rád informoval.

Multifunkčné ihrisko v areáli futbalového klubu bolo fyzicky opotrebované a preto sa začali práce na kompletnej rekonštrukcii. Bude vymenená umelá tráva, bránky, ochranné siete aj umelé osvetlenie. Do mesiaca by mala byť akcia ukončená.

Pred podpisom zmluvy s dodávateľom je úprava priestoru tzv. basketbalového ihriska na Podlesnej ulici. Okrem modernizácie športoviska budú

súčasťou stavby aj výrazné sadové úpravy. Rodičov určite najviac zaujíma rozšírenie kapacity Materskej školy o ďalšiu triedu. Projekt zahŕňa nielen stavebné úpravy priestorov, kde bola umiestnená rehabilitácia, ale aj zateplenie celej budovy vrátane vonkajších úprav. Máme vydané stavebné povolenie a žiadosť z fondov EÚ sme podali ešte v minulom roku. Až po schválení žiadosti môžeme začať verejné obstarávanie a následne realizovať stavebné práce. Napriek sľubom, že sa proces schvaľovania a čerpania eurofondov podstatne zrýchli, pozitívna zmena zatiaľ nenastala.

Stavebné povolenie máme vydané na ďalšiu veľkú investíciu. Prístavba Základnej školy, ktorá obsahuje kuchyňu, jedáleň a nové štyri triedy. Ďalšie dve triedy by sa získali presťahovaním jedálne do nových priestorov. Rozpočet stavby výrazne presahuje naše finančné možnosti, preto je táto aktivita v zásobníku projektov, ktoré by mali byť financované z Plánu obnovy EÚ. Radi by sme stihli aj rozšírenie a rekonštrukciu detského ihriska za kostolom. V súčasnosti prebiehajú projekčné práce. Toľko o našich plánoch na tento rok. Dúfam, že ich zásadne neovplyvní nárast cien stavebných materiálov a energií.

Stefan Petrik

Otvorená nová rehabilitácia

Prístavba Zdravotného strediska, rehabilitačného oddelenia bola stavebne ukončená ešte na jeseň minulého roka.

Keďže je to zdravotnícke zariadenie, začalo sa náročné obdobie zhaňania rôznych stanovísk a rozhodnutí. Podarilo sa a tak 1. marca pacienti prekročili prah novej rehabilitácie. Hradená bola z eurofondov a celý proces bude ukončený dodávkou nového vybavenia oddelenia. Autorom projektu bol Ing. arch. Pavel Simko a zhotoviteľom spoločnosť

UNIRES – Bau s.r.o. Košice. Stavebný dozor vykonávala Ing. Helena Szaboová a spolupráca všetkých zainteresovaných bola veľmi korektná. Počas prípravy projektu nám svojimi praktickými radami a pripomienkami veľmi pomohli odborní zamestnanci spoločnosti Cumulus, ktorá rehabilitačné oddelenie pre-

vádzkuje. Myslím, že Zdravotné stredisko prístavbou opeknelo a čo je pre klientov dôležité, nová prevádzka má bezbariérový prístup. Podstatné je, že v nových priestoroch budú pacienti dostávať kvalitnejšiu zdravotnú starostlivosť a nebudú nútení cestovať do mesta.

Stefan Petrik
foto: Jozef Buzoga

SPOMÍNAME

František Macko, František Sviatko, Mária Orlovská, Mikuláš Timko, Richard Figura, Lenka Papcunová, Margita Majorošová, Margita Sajková, Imrich Hrobár, Rudolf Hudy, Helena Kmecová, Mária Lacková, František László, Peter Fabišik, Pavol Haluška

VALALIKY INDUSTRIAL PARK

Spoločnosť Valaliky Industrial Park, s.r.o. má zriadenú kanceláriu na Obecnom úrade Valaliky ako informačnú miestnosť a miestnosť prvého kontaktu pre občanov v rámci investičného projektu Strategické územie Valaliky. Kancelária sa nachádza na prízemí Obecného úradu, číslo dverí 101 (bývalá kancelária stavebného úradu). Úradné hodiny sú od pondelka do piatka v čase od 8:00 do 12:00. V prípade potreby môžete kontaktovať aj spoločnosť na telefónnych číslach, a to 0911 833 305, 0911 833 315, 0911 833 325 alebo emailom, info@valaliky.eu. Potrebné informácie a najčastejšie otázky nájdete na stránke spoločnosti Valaliky Industrial park, a to www.valaliky.eu.

DOBRE VEDIETĚ, ŽE

V roku 2021 bolo vyvezené:

Tuhý domový odpad – 293,51 t – úbytok oproti roku 2020 o 20,49 t (t.j. súčet odpadu vyvezeného od občanov na základe objednávky naším motorovým vozidlom a odpadu z cintorínov, okrem zberu smetných nádob).

Drobný stavebný odpad – 117,947 t – úbytok oproti roku 2020 o 75,04 t, to je len odpad vyvezený od občanov. Obec vyinkasovala za túto službu občanom sumu vo výške 1.769,21 eur.

Konáre – 179,24 t - nárast oproti roku 2020 o 80,81 t.

Biodpad (pokosená tráva, zelený odpad zo záhrad) – 11,75 t – úbytok oproti roku 2020 o 4,30 t.

Vodič najazdil 19 360 km, nárast oproti roku 2020 o 287 km

Spotreba nafty: 3 422,89 l, nárast oproti roku 2020 o 106,39 l

Za spotrebovanú naftu sme uhradili 4 341,90 eur. (šd)

Zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva Valaliky

Prvé tohtoročné zasadnutie sa uskutočnilo 27. januára. Hoci rozpočet na tento rok bol schválený ešte v decembri, je to živý materiál, ktorý podlieha pravidelným úpravám.

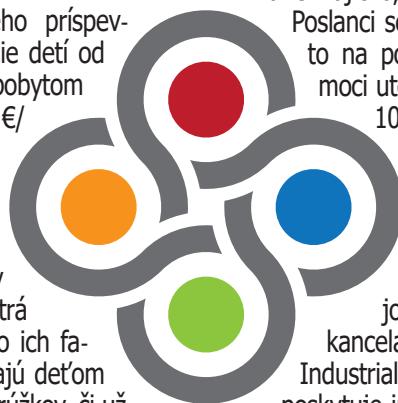
Rozpočtovým opatrením č. 1/2022 boli navýšené bežné príjmy v rámci podielových daní o 122 400 €, nakoľko obec predpokladá, že štát prispeje do rozpočtu obce vyššími príjmami z dane fyzických osôb. Tiež bol schválený presun finančných prostriedkov z rezervného fondu vo výške 30 000 €. Z týchto peňazí budú hradené napríklad výdavky na vypracovanie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu strechy a osvetlenia v športovej hale, nákup pozemkov za účelom rozšírenia parku na Slnecnej ulici, nákup informačnej tabule. Podľa kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa má byť do konca júna 2022 vyplatená zamestnancom verejnej správy odmena vo výške 350 €. Preto sa navyšovali aj výdavky bežného rozpočtu. Ani jedno zastupiteľstvo sa zatiaľ neobišlo bez správy starostu obce o stave prebiehajúcich, respektíve plánovaných projektov obce. Na základe výzvy riadiaceho orgánu boli doplnené projekty na rozšírenie priestorov Materskej školy na Poľnej ulici a na rekonštrukciu kultúrneho domu. Teraz už iba čakáme na výsledok hodnotenia projektu, od ktorého bude závisieť to, či obec dotáciu získa alebo nie. Starosta obce informoval aj o podanej žiadosti o dotáciu na opravu strechy športovej haly a výmenu svietidiel za nové LED. Ak projekt vyjde, určite sa potešia všetci návštevníci športovej haly, hlavne čo sa týka nového osvetlenia. Na projekty doplnenia svietidiel na cintorínoch v časti Buzice a Bernátovce bolo vydané územné rozhodnutie. Po nadobudnutí právoplatnosti, predpokladáme začiatkom mája, vyberieme dodávateľa na realizáciu stavby. Obci sa podarilo dohodnúť s vlastníkami o odpredaji pozemku na Slnec-

nej ulici, a tak bola zadaná objednávka na spracovanie projektovej dokumentácie na výstavbu parku. Zamestnanci obce vypratali kotolňu v materskej škole v Buziaciach, položili nové omietky a dlažbu. Na zasadnutí zastupiteľstva poslanci schválili aj termíny rokovaní. V čase do volieb do orgánov samosprávy obcí sa poslanci zídu ešte trikrát, a to 4.5., 22.6. a 31.8. Na januárovom zastupiteľstve boli schválené dve všeobecne záväzné nariadenia. Prvé je o prevádzkovaní obchodu a služieb a o predajnom čase a prevádzkovom čase na území obce Valaliky, a to druhé o výške dotácie na prevádzku a mzdy na žiakov školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Obidve sú zverejnené na webovej stránke obce www.valaliky.sk. Takisto bola schválená výška finančného príspevku na záujmové vzdelávanie detí od 5 do 15 rokov s trvalým pobytom na území obce, a to 108,50 €/rok/žiaka. Už tradične najviac peňazí obec vydá na záujmové vzdelávanie detí Mestu Košice, ktoré je zriaďovateľom mnohých škôl, v rámci ktorých pôsobia centrá voľného času. CVC-čka ako ich familiárne nazývame, ponúkajú deťom aktivity vo forme rôznych krúžkov, či už športových, jazykových, environmentálnych a podobne. Obec poskytuje maximálnu sumu, ktorú môže na záujmové vzdelávanie detí dať, lebo si uvedomujeme, že investovať do vzdelania detí sa určite oplatí. Nebyť zdlhavých procesov súvisiacich s uzatváraním zmlúv na prenájom pozemkov vo vlastníctve obce, už by v obci stál balíkobox od spoločnosti Packeta. Zatiaľ sme pripravili základ na jeho osadenie, a to na parkovisku pred Obecným úradom. Občas je potrebné sa zaoberať aj návrhom na vyradenie nefunkčného majetku obce. Stalo sa, a tak sme vyradili starý kotol z

budovy umeleckej školy a nahradili ho novým. Poslanci sa zaoberali aj pripravovaným novým územným plánom obce. Bolo potrebné prijať uznesenie o schválení zmeny zadania z dôvodu, že územný plán sa musí posudzovať aj z hľadiska vplyvov na životné prostredie.

Marcové zasadnutie zastupiteľstva viedla poslankyňa Paulína Kacvinská, a to z dôvodu služobnej cesty starostu obce a zástupcu starostu obce v súvislosti s priemyselným parkom. Ako predsedkyňa Kultúrnej komisie informovala o pripravovaných kultúrnych akciách. Po dlhšej prestávke, ktorá súvisela s ochorením Covid-19, sa konečne mohlo uskutočniť vystúpenie folklórneho súboru Železiar, podujatie s názvom Valalické maľované vajíčko, či Deň ľudovej rozprávky.

Poslanci schválili aj zmenu rozpočtu, a to na poskytnutie humanitárnej pomoci utečencom z Ukrajiny vo výške 10 000 €. Obec v tom čase zabezpečovala ubytovanie a stravu pre 21 prevažne Ukrajčiek a ich detí. Poslanci sa zaoberali aj návrhom na uzatvorenie nájomnej zmluvy na prenájom kancelárie pre spoločnosť Valaliky Industrial Park s.r.o. Kancelária, ktorá poskytuje informácie najmä pre vlastníkov pozemkov, na ktorých má byť priemyselný park vybudovaný, je umiestnená na prízemí obecného úradu. Ako som už na inom mieste spomínala, aj na tomto zasadnutí sme sa posunuli o krok bližšie k uzatvoreniu nájomnej zmluvy na pozemok za účelom umiestnenia balíkoboxu. Bol schválený zámer na prenájom, ktorý bude ešte 15 dní zverejnený na úradnej tabuli a webovej stránke obce. Na májovom zasadnutí už poslancom nič nebude brániť v tom, aby mohli schváliť aj samotný prenájom pozemku. A tak by prvé balíky v balíkoboxe mohli byť už tento mesiac. **Jana Pelegrin**

Príprava na čipovanie smetných nádob na zmesový komunálny odpad

Vzhľadom k novým trendom v odpadovom hospodárstve plánuje obec Valaliky pristúpiť k čipovaniu smetných nádob na zmesový komunálny odpad. Obec tak získa reálny prehľad a podrobnejšie štatistiky o domácnostiach, nádobách a vývozech zmesového komunálneho odpadu.

Obec Valaliky preto žiada občanov, aby nahlásili počet a typ smetnej nádoby na zmesový komunálny odpad prisluchajúci k ich konkrétnej domácnosti.

Rovnako žiadame aj fyzické osoby - podnikateľov a právnické osoby, aby oznámili požadované údaje ohľadom smetných nádob patriacich k ich prevádzke v obci Valaliky.

Smetné nádoby musia byť plne funkčné a nepoškodené.

Občania a podnikatelia môžu požadované údaje oznamovať na t.č. 055/2028954, na e-mailovej adrese: poplatky@valaliky.sk, alebo osobne na Obecnom úrade Valaliky, Referát daní a poplatkov a to v rozsahu: meno, adresa, počet nádob, typ nádoby.

Napr. Jozko Mrkvička, Mrkvičkova 8, počet nádob: 1, typ nádoby: 120 l-plechová, alebo plastová.

Lenka Buzogová
ilustračné foto: web

Stretnutie s ministrom

Dňa 7. marca 2022 sa v sále kultúrneho domu uskutočnilo informačné stretnutie občanov našej obce s ministrom hospodárstva SR Richardom Sulíkom. Spolu s ním boli prítomní aj zástupcovia agentúry Sario a konateľ novovytvorenej vládnej spoločnosti Valalika Industrial Park. Pán minister predstavil projekt veľkej investície v katastri našej obce, západne od železničnej trate. Hovoril o potrebe investície pre východ republiky, o počte novovytvorených pracovných miest ako aj o ďalších priaznivých efektoch, ktoré sa prejavili napr. v okolí Žiliny po spustení automobilky KIA.

Zároveň objasnil proces výkupu pozemkov, kde zvýraznil podmienku transparentnosti. V diskusii niekoľko občanov prezentovalo obavy z pripravovanej investície. Otázky smerovali hlavne k ochrane životného prostredia a k možným vplyvom budúcej prevádzky na kvalitu života v obci. Prítomní predstavitelia vlády prezentovali informáciu, že záujemcovia o investovanie v parku sú renomované spoločnosti, ktoré rešpektovanie zásad ochrany prírody a dobrú spoluprácu s okolitými obcami považujú za samozrejmosť. Do dnešných dní nie je oficiálne známe meno zahraničného

investora. Prípravy, hlavne projektové, prebiehajú veľmi intenzívne. Naši poslanci ako aj členovia stavebnej komisie sú informovaní so stavom príprav a máme možnosť materiály pripomienkovať. Trváme na tom, aby do projektu boli zahrnuté objekty ako protihluková stena pred železnicou, pás izolačnej zelene, ktorý by mohol slúžiť ako oddychová zóna a predovšetkým cestný obchvat obce západne od železnice. Informácie, ktoré budú súvisieť s obcou, budeme pravidelne zverejňovať.

Stefan Petrik
foto: **Pavol Kacvinský**

Činnosť prevádzky

V zimnom období pracovníci prevádzky vykonávajú práce vo vnútri resp. pri snežení udržiavajú priechodné chodníky a obecné priestory. Tento rok sme si veľa snehu neužili, takže táto činnosť bola minimálna. Naopak vo vnútorných priestoroch na nás čakalo nemálo úloh. V materskej škole v Buziciach sme v kotolni omietli steny a uložili dlažby. Tie isté práce sme vykonali aj v kotolni v Základnej škole. Obe kotolne tak splňajú všetky potrebné parametre pre svoju činnosť.

Nakoľko nám počasie prialo, zabezpečovali sme zber odpadu v okrajových častiach obce. Na ceste smerom na Radiov sme vyzbierali skládku a pokosili. V časti Buzice sme opravili studničku pod Pekárňou, ktorá bola v dezolátnom stave. Drevený šindel sme už dvakrát vymieňali, avšak stále ho vandali zničili. Preto sme sa rozhodli studničku zastrešiť plechom. Dúfame, že strieška v „novom šate“ vydrží čo najdlhšie.

Pravidelný jarný zber separovateľného odpadu sme zabezpečovali podľa harmonogramu, len zber konárov sa z dôvodu vyťaženia predlžil. Obnovu chodníkov sme začali 14. marca 2022 a s maličkými prevádzkovými prestávkami pokračujeme až po ukončenie. V súčasnosti opravujeme už druhú stranu chodníka v Bernátovciach. V rámci našich možností sa snažíme pri pokladaní dlažby vyjsť občanom v ústrety.

Podľa harmonogramu a stavu porastu sme začali v rámci obce s kosením. Ako ste si možno všimli, vysadili sme v obci stromčeky. Pri studničke v Košťanoch, na novej ulici smerom na Geču sme okrem stromčekov vysadili aj okrasné dreviny. Je nám ľúto, že sa nájdú jednotlivci, ktorí stromčeky lámu a my ich musíme následne nahrádzať, čo stojí pomerne veľa prostriedkov nás všetkých. Veríme, že dáme stromčekom šancu rásť a nebudeme ich ničiť.

Text a foto: Jaroslav Janočko

Dočasné útočisko

Posledný februárový štvrtok sa zmenil svet. Stalo sa to, čo nečakali ani najväčší pesimisti. V skorých ranných hodinách 24. februára 2022 začala vojenská agresia Ruska voči Ukrajine, ktorá vyhnala z domov milióny ľudí.

Cez hraničné priechody na slovensko-ukrajinskej hranici začalo prúdiť nespočetné množstvo utečencov. Aktívni valalíci hneď v prvých dňoch spojili sily a nezištne zorganizovali, hlavne prostredníctvom sociálnych sietí, humanitárnu zbierku a vyzbieranú pomoc aj na hranice zaviezli. Mnohí poskytli odídencom aj strechu nad hlavou.

Od 1. marca 2022 Slovenská republika poskytuje prichádzajúcim z Ukrajiny dočasné útočisko. Pomoc utekajúcim ukrajinským matkám a deťom poskytla aj naša obec. Spôčiatku ich na farskom úrade

prichýlil otec duchovný (aj jednodňových, ktorí ráno pokračovali ďalej). Terénni sociálni pracovníci so zamestnancami OcÚ pripravili obecné objekty (požiarna zbrojnica, bývala práčovňa a rehabilitačné centrum) na bývanie utečencov. Súčasne sme vyhlásili zbierku trvanlivých potravín, šatstva,

školských pomôcok. Zabezpečili sme im raz denne teplé jedlo. Spolupracujeme s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach ohľadom poskytnutia dávky v hmotnej núdzi. Pracovníčka z úradu prišla osobne do obce spísať žiadosti. Oslovlili sme detské lekárky, ktoré ochotne deti prezreli a od-

porúčali ich nástup do MŠ, ZŠ. Keďže ukrajinskí odídenci sú poberateľmi dávky v hmotnej núdzi, požiadali sme o dotáciu na stravu pre deti.

Obyvatelia Ukrajiny majú prístup aj k pracovnému trhu ako občania Slovenska. Podarilo sa nám zamestnať štyri ženy v potravinách Fresh v Košiciach na dokladanie mliečnych výrobkov a jedna mladá dizajnérka sa dokonca zamestnala vo svojom odbore. Dlhodobejšie útočisko sme poskytli 26 odídencom, ktorí sa u nás cítia dobre, ale aj tak netrpezlivo čakajú na zlepšenie situácie, aby sa mohli vrátiť domov. Tri ženy s dieťaťom sa už na Ukrajinu vrátili a tri ženy s chlapčekom sa odsťahovali do Košíc.

V závere nášho článku by sme sa chceli poďakovať všetkým ľuďom, ktorí nám pomáhali pri ťažkej práci s utečencami, pri zbierke potravín, šatstva...

Terénna sociálna práca
foto: Dušan Kmec

Pomoc na hraniciach

Naši hasiči už niekoľkokrát pomáhali vojnovým utečencom z Ukrajiny. Po prvýkrát sme zabezpečovali pridelenie humanitárnej pomoci utečencom na železničnej stanici v Kysaku.

Následne sme boli vyslaní k službe na hraniciach vo Vyšnom Ne-meckom.

Počas služieb bolo nutné zabezpečovať teplo v stanoch, ktoré slúžili utečencom ako dočasné útočisko. Našou úlohou bola aj výstavba poľnej kuchyne a rôzne činnosti spojené s chodom stanového mestečka. Veríme, že aj touto dobrovoľnou činnosťou pomôžeme k ulahčeniu situácie.

Text a foto: Patrik Papp

Žebi še ňezapomlo, jak še žilo

Dňa 23.4.2022 sa v Kultúrnom dome vo Valalikoch oslavovalo. Pre Paradne ňevesti to bol významný deň.

Do spoločnosti uvádzali svoje tretie CD, s názvom „Žebi še ňezapomlo, jak še žilo.“ Za krstného otca si pozvali Ing. Milana Tótha. Vybrali si ho na základe dlhoročnej spolupráce, aj ako milovníka folklóru. Pri jeho prvej vete – „Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane“, mnohým vyhrkli slzy. Atmosféru umocňovali hostia, ktorí vystúpili v programe a to ŽSS Olšava z Ruskova, ktorá zaspievala niekoľko pekných piesní z ich kraja. Roztočil to domáci Kadlubek a krásne nám zatancovali Pavol Kacvinský a Marek Rudňanský s partnerkami.

Paradne ňevesti sa predstavili krátkou ukážkou z CD nosiča – švečeňe ozimino a oziminou sa aj CD „pokrstilo“. V programe sme počuli svadobné, vojenské a iné rezké piesne s hudobným sprievodom, akordeonistom Tomášom Liptákom.

Celý priebeh krásne, precízne moderovala Ing. Juliana Ar-

vaiová. Akcia bola súkromná, kde boli len pozvaní hostia. Ale o to bola atmosféra srdečnejšia.

Pri jednotlivých blahoprajných slovách na tému CD padali slová ako – klenot, náučné, edukačné, pomôcka pre iné súbory, jedinečné svojím obsahom. Toto utvrdilo Paradne ňevesti v tom, že sa dali správnou cestou a nezlákala ich komerčnosť. Vedia, že pamätníci odchádzajú, preto je potrebné pre ďalšie generácie zachovať to, čo sa ešte dá. Na záver sa prítomným hostom poďakovala vedúca ŽSS Paradne ňevesti pani Margita Ivanová a zároveň všetkých pozvala

k slávnostne prestretému stolu. Paradne ňevesti ďakujú všetkým prítomným za blahoželanania, za milé, povzbudivé slová.

Toto všetko im dodáva energiu a inšpiráciu pre ďalšiu tvorbu.

Margita Ivanová
foto: Dušan Kmec

Nahrávanie v národnej kultúrnej pamiatke

Uvoľňovanie protiepidemiologických opatrení otvorilo brány aj pre tvorivú činnosť folklórnej skupiny Kadlubek. Rozbehli sa rodinné oslavy, svadby a aj väčšie kultúrne podujatia, kde po dlhšej dobe mohli vystúpiť aj členovia Kadlubku. Spev a tanec našich členov bol aj v programe pri uvedení do života CD nosiča ŽSS Padane ňevesti, kde sme si pripravili ochutnávku nielen domáceho folklóru, ale tentokrát aj z regiónu Šariš. Náročné dni tré-

ningov sa nám podarilo zúročiť aj na ďalších vystúpeniach.

Jedným z nich bolo aj nahrávanie rekonštrukcie tradičného sprievodu počas veľkonočnej vigílie. Obrad svetla a obrad vzkriesenia bol zachytený v krásnych sakrálnej priestoroch – v kostole v Štítniku, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. Natáčanie bolo v studených marcových večeroch, kde členovia Kadlubku a Kadlubčeka vytvorili krásny záznam o ľudovej

slovenskej zbožnosti. Pre mnohých ľudí v zahraničí ide o úplne neznáme zvyky. Preto skrs-la myšlienka priblížiť cudzincom nielen naše cirkevné zvyklosti, ale aj krásny tradičný odev. V spolupráci s Hagios atelier folklórna skupina zachytila veľkonočné tajomstvá a krásne valalické kroje. Tie nám úprimne závidia nielen doma, ale aj za hranicami Slovenska. A veru máme byť na čo hrdí.

Text a foto: Pavol Kacvinský

Valalické maľované vajíčko

Veľmi milé predveľkonočné podujatie sa uskutočnilo v týždni od 5. do 10. apríla vo Valalikoch. Výstava veľkonočných kraslíc, obrazov a rôznych dekorácií.

Po troch rokoch už nešlo o online priestor, ale o veľkú sálu kultúrneho domu. Na Palmovú nedeľu vyvrcholilo Valalické maľované vajíčko, kde atmosféru jarnej prírody dotvorili aj živé mláďatká – králiky Tomáša Petrika a kurciatka pána Kondáša z Geče. Nechýbali ani tvorivé dielne pod vedením pani Beátky Leškovej, Martiny Čigásovej a Pavla Kacvinského. Slovenský zväz chovateľov ZO Geča sa opäť pripojil k tejto peknej akcii a okrem živých zvierat pripravili aj výstavu vajíčok drobnochovateľov. Svoje výrobky vystavovali žiaci a učitelia Materskej školy Valaliky, základnej školy, základnej umeleckej školy, členovia klubu seniorov, ZSS Paradne ňvestí, FSK Kadlubek a Kadlubček,

Jaroslav Čigáš, Mária Hricišonová, Pavol Kacvinský, Dušan Kmec, Beáta Lešková, rodina Oleárová a Dana Palenčarová. Naozaj išlo o pastvu pre oči a stovky návštevníkov sú dôkazom, že tento druh podujatí sa naozaj teší veľkej obľube.

Sprievodným podujatím bola súťaž o najkrajšie vajíčko drobnochovateľov. Súťažilo sa v troch kategóriách:

Malá hydina – 5 súťažiacich – Víťaz -Tomáš Petrik (Valaliky) – Zdrobnelá Rodajlendka – vajíčka 48, 48, 55 g (151 g)

Ľahké nosivé plemená – 8 súťažiacich – Víťaz – Mikuláš Andrejkovič (Čaňa) – Leghornka biela – vajíčka 63,65,72 g (200g)

Mäsovo nosivé plemená – 13 súťažiacich – Víťaz – Michal Smidt (Seňa) – Plymutka – vajíčka 66,74,79 g (219g)

Pavol Kacvinský
foto: Dušan Kmec

Plán kultúrnych, spoločenských a športových podujatí: jún – júl 2022

■ **5. 6. 2022** – Detský karneval – oslava Dňa detí s maskotmi (Labková patrola) na dopravnom ihrisku (za zdravotným strediskom)

■ **10. - 12. 6. 2022** – Dni Obce Valaliky a Valalický jarmok

■ **19. 6. 2022** – Majstrovstvá Valalík v mariáši – KD Valaliky

■ **24. 6. 2022** – Cassovia Folkfest – vystúpenie zahraničných súborov z Čiech, Poľska, Maďarska a FSK Kadlubek a Kadlubček – KD Valaliky

Zrušené a obnovené

V marci tohto roka ubehli presne dva roky, keď sa pandémia koronavírusu bytostne dotkla aj kultúrneho života Valalík. Plánované vystúpenie folklórneho súboru Zeleziar sa v dôsledku protipandemických opatrení na jar roku 2020 muselo zrušiť.

Dvojiročná prestávka sa skončila a prvé zrušené kultúrne podujatie mohlo byť opäť usporiadané a veríme, že tak úspešne otvorilo cestu k normálu. V sobotu 19. marca 2022 sa vo veľkej sále Kultúrneho domu vo Valalikoch uskutočnilo vystúpenie s názvom TAKA TOTA NAŠA NOUTA. Síce stále s epidemiologickými opatrenia-

mi, ale predsa sa predstavili členovia súboru z tanečnej a speváckej zložky za sprievodu ľudovej hudby. Folklórny súbor Zeleziar, pod vedením umeleckého šéfa Vladimíra Urbana, sa predstavil s obrovským nadšením.

Ukázali nám ochutnávku tancov a piesní z východného Slovenska – nechýbali regióny Zemplín, Sáriš, Abov, či rusínske oblasti. Dôkazom toho, že sa predstavenie divákovi páčilo bol búrlivý, opakujúci sa potlesk. Všetci sa už tešia na najbližšie vystúpenie Zeleziaru.

Pavol Kacvinský
foto: Dušan Kmec

V čarovnom svete rozprávok

Rozprávka je miesto, kde by sme sa chceli občas ocitnúť, má pevné pravidlá, kde dobro víťazí nad zlom, láska nad nenávisťou. V rozprávke sa neriešia žiadne pandémie, opatrenia či vojny.

A práve tento zážitok sa nám snažil sprostredkovať Pavol Emanuel Dobšinský, náš najznámejší rozprávkar, ktorý ich pre nás vyzbieral a knižne vydal.

Posledný marcový utorok sa medzi policami plnými kníh, ale i vo veľkej sále KD Valaliky ozýval radostný smiech. Deti prvého a druhého ročníka našej školy sa vybrali do Obecnjej knižnice **Za Dobšinským do rozprávky**. Po troch rokoch, kedy nám to Covid-19 neumožnil, sme pripravili už dvanásť ročník Týždňa ľudovej rozprávky. Pani Mikulová z Košíc ušila krásne maňušky, pani Vranai z Čečevojiev upiekla medovníkovú chalúpku a my sme dotvorili kulisy. Ukážky z rozprávok deťom prečítali naše seniorky. Potom už bola hračka prísť na to, v akej rozprávke sa nachádza-

te. Dozvedeli ste sa, ktoré zvieratko vyhnalo kozu z líšče diery, ako sa sadá na lopatu a po zjedení ktorého ovocia rastie dlhý nos.

Maňušky mali veľký úspech, deti si rozprávky s radosťou

aj sami zahráli i zaspievali. Na každom stanovišti na nich čakala súťažná úloha, po jej splnení dostali do hracieho leťáčka pečiatku. Na záver nemohla chýbať sladká odmena. Dúfam, že sa deti, ale aj se-

niorky dobre zabavili a niečo nové sa pritom naučili. Tešíme sa aj na deti z Materskej školy, ktorých návštevu sme pre nepriazeň počasia preložili na máj.

Veľká vďaka patrí pani Marte Čigašovej, Marte Mikuláčkovej, Margite Papcúnovej, Alžbete Sajkovej, Jolane Takáčovej, Marte Timkovej a Eve Výrostkovej, ktoré deťom rozprávky prezentovali a pánu Dušanovi Kmecovi, ktorý našu rozprávkovú cestu trpezlivo fotil.

Dobšinského rozprávky vyčarili úsmev aj na tvárach ukrajinských detí. Ako sme už na inom mieste písali, obec Valaliky poskytla zázemie 26 utečencom z Ukrajiny. A keďže človek je nielen chlebom živý a knihy, či rozprávky sú potravou pre dušu, pripravili sme pre našich priateľov z Ukrajiny rozprávkové popoludnie.

Dve rozprávky pani Oksana Bačová, ktorá už vyše 20 rokov žije vo Valalickoch, preložila do abuky a ukrajinským deťom prečítala. Potešilo ich stretnutie s našimi seniorkami, maňušky i permiková chalúpka. Som rada, že sme ich aspoň na chvíľu rozveselili.

Martina Matiová
foto: Dušan Kmec

Zážitky u detí sa stávajú opäť pestrejšími

Dieťa si najlepšie zapamätá to, čo precíti, preskúma všetkými zmyslami. Silný zážitok je najistejšou cestou učenia sa u detí v predškolskom veku.

Preto v našej materskej škole vytvárame podmienky a organizujeme činnosti detí tak, aby pri spoznávaní nových vecí využili svoju zvedavosť, zažili radosť z objavovania a pri nadobúdaní nových poznatkov zapojili svoj zrak, sluch, hmat, chuť a čuch.

Čary – máry a pokus sa vydaril! Nezabudnuteľné chvíle zažili deti prostredníctvom pokusov, pri ktorých osladením vody začarovali vajíčko, aby nekleslo na dno, ale aby plávalo. Zatvorené papierové kvety nafarbením začarovali a uložením na vodu prinútili otvoriť sa. Z pudingového prášku a kondicionéru na vlasy si zas vyčarovali umelý sneh. Deti nemôžu ešte pochopiť prírodné deje, ktoré prebiehajú pred ich očami, ale určite zažívajú vzrušenie a radosť z objavov. Tak si pestujú kladný vzťah k tomu, čo budú zažívať na hodinách prírodovedy.

Čary - máry a bol bál, zažili sme veľa zábavy, mali sme karneval! Ani tento rok sme si nenechali ujsť fašiangový karneval. Deti spolu s pani učiteľkami chystali masky - strihali, maľovali, lepili, vyzdobovali triedy. Z každej triedy sa ozýval detský smiech, spev, radosť a povzbudzovanie pri súťažiach. Veľká vďaka patrí aj rodičom detí, ktorí splnili sny svojim deťom a zabezpečili, často aj sami zhotovili rôzne masky, či kostýmy, ktoré deti premenili na ich najobľúbenejšiu rozprávkovú bytosť, či vysnívané budúce povolanie. Každá maska bola jedinečná, neopakovateľná a preto sladkou odmenou ocenená.

A s uvoľnením opatrení sa konečne roztrhlo aj vreco s našimi ďalšími aktivitami a akciami.

Čary – máry, preniesli sme sa do sveta zázračných krajín! Vytvoriť prostredie bohaté na zážitky v našej materskej škole nám

pomohli herci z divadla Cililing, dobrodruh Filip, ujo Ľubo a kamaráti zo sférického kina.

Do rozprávkovej krajiny sme sa dostali s Kocúrom v čizmách. Po takmer dvojročnej prestávke mohli deti naživo opäť vidieť, počuť, cítiť atmosféru divadelného umenia, zažiť interakciu so skutočnými hercami. Kocúr v čizmách deti nielen pobavil a rozosmial, ale naučil ich, že dobro vždy víťazí nad zlom, že odvaha a rozum môžu premôcť silu a zlo.

Do Krajiny zdravia preniesol deti dobrodruh Filip. Predstavil deťom zvieratká, ktoré o zdraví veľa vedia. Deti si prostredníctvom hier vyskúšali dýchanie, či pohyb za rôznych podmie-

nok. V rámci detského vzdelávacieho programu FILIPOVI KAMARÁTI navštevuje Filip našu škôlku už niekoľko rokov, pomáha nám vychovávať deti od útleho veku k ochrane svojho zdravia. Naša MŠ je do tohto programu zapojená zásluhou zriaďovateľa a vďaka jeho finančnej podpore.

Krajinu plnú hudby a zábavy nám vyčaroval ujo Ľubo s posledným snehuliakom Tomášom, ktorý sa presne v prvý jarný deň v našej materskej škole symbolicky rozlúčil so zimou. Aj my sme sa s ňou už rozlúčili jarnými tvorivými dielňami. Snehové vločky sme nahradili rôznymi farebnými kvietkami, ktorých krásu môžete

obdivovať aj vo vstupnej hale nášho kultúrneho domu.

Dalšou zázračnou krajinou v našej materskej škole bol podmorský svet vo sférickom kine. Staršie deti našej školy „vkľzli“ do špeciálnej kupoly a začalo sa neopakovateľné odhaľovanie tajomstiev oceánov v tomto mobilnom planetáriu.

Do konca školského roka čakajú na deti ešte ďalšie zázračné krajiny a množstvo zážitkov, ktoré určite preniknú do srdca každého dieťaťa. Želáme si, aby na roky prežité v materskej škole spomínali s láskou, úsmevom a pocitom prežitej radosti.

Text a foto:
Emília Dobošová

Pozvánka na Dni obce Valaliky a Valalický jarmok

Pozývame Vás na Dni obce Valaliky a 27. ročník Valalického jarmoku. Oslavy sa začnú v piatok 10. júna športovými podujatiami. Beh od studničky ku studničke, minifutbal mužov, či stolnotenisový turnaj je určený pre všetkých, ktorí majú radi šport. V sobotu 11. júna 2022 o 13.00 hod. sme pre vás pripravili kultúrny program, v ktorom ukážu svoje umenie učiteľia a žiaci Základnej umeleckej školy. Diváci sa môžu tešiť na vystúpenie Dychovej hudby Valaliky, ŽSS Paradne ňevesti, FSK Kadlubek a Kadlubček, MSS Parobčaci z Udavského. Ťahákom podujatia

bude vystúpenie kapely Peter Bič Project a tanečnej skupiny Old School Brothers. Jarmok obohatí vyhodnotenie športových súťaží a súťaže o najkrajšiu záhradku, tombola, výstava hydiny a vtáctva drobnochovateľov a stánky mnohých remeselníkov. Deťom sme pripravili tvorivé dielne a to zdobenie perníkov, výroba kožených príveskov a náramkov. Medzi atrakciami nebude chýbať skákací hrad, maľovanie na tvár, lukostreľba. Program Dní obce ukončíme v nedeľu 12. júna 2022 o 10.30 hod. slávnostnou svätou omšou v rímsko-katolíckom kostole.

Aktivity školy v plnom prúde

Dokončenie zo strany 1

Všetci tí, ktorých sa rôznym spôsobom dotkla vojna na Ukrajine, potrebujú našu pomoc, a preto sme neváhali a pod záštitou **Cerveného kríža** sme v našej škole na tento účel vyzbierali spoločne 2 170, 64 €. V spolupráci s **Ligou proti rakovine** sme organizovali v priestoroch našej školy, ale aj v obci, s tromi skupinkami našich žiakov **Deň narcisov**. Ďakujeme všetkým, ktorí hoci aj malou finančnou čiastkou podporili správnu vec.

Po zime sa v našej obci a jej blízkom okolí objavilo množstvo odpadkov. A keďže nám ekológia nie je cudzia, rozhodli sme sa pomôcť v rámci Dňa Zeme vyzbieraním odpadu (deti spolu vyzbierali 560 kg odpadu), ale aj monitoringom čiernych skládok a zberom papiera. V tento deň sa konali aj ďalšie dve sprievodné akcie - každá trieda v duchu recyklácie odpadu vytvorila výrobok na tému „Zvieracia rodinka“, pri ktorom použila odpadový materiál. A výsledok naozaj stojí za to! V priestoroch areálu našej školy sa konala aj výstavka domácich miláčikov,

kde mohli žiaci predstaviť svoje domáce zvieratko a porozprávať záujemcom aj o spôsobe starostlivosti oň.

Naši žiaci vynikajú aj v literárnej oblasti, dôkazom čoho je vydanie publikácie *Báseň pre Františka*, v ktorej sú uverejnené vlastné práce našich detí zo 7.-9. ročníka. Išlo o iniciatívu Katolíckeho pedagogického a katechetického centra so sídlom v Levoči, ktoré vyzvalo školy na Slovensku, aby ich žiaci a študenti napísali báseň alebo krátke vyznanie z návštevy svätého otca Františka na Slovensku. V knihe sú uverejnené práce piatich našich žiakov a veľkou ctou je pre nás, že bola slávnostne odovzdaná 30. apríla počas národnej púte Slovákov v Ríme priamo pápežovi Františkovi.

Veríme, že sa nám bude aj naďalej dať pripravovať žiakom zaujímavé aktivity, ktoré spestria ich výchovno-vyučovací proces a pri ktorých budú zmysluplne tráviť svoj voľný čas v spoločnosti kamarátov.

Martina Kajatýová,
foto: Pavol Kacvinský

Život za zelenými stolmi

Po pandemických obmedzeniach v dlhodobých ligových súťažiach, turnajoch a tréningoch sa stolnotenisový život v našom klube STO Valaliky, tak ako aj v celej krajine znovu rozbehol a začalo sa naplno trénovať a súťažiť.

Tréningové jednotky pod vedením našich trénerov od tých najmenších detí v predškolskom veku, až po dospelých prebiehajú v plnom prúde a sústreďujú na vrchol sezóny, a to posledné kolá ligových súťaží, ktoré rozhodnú o konečnom umiestnení našich tímov v súťažiach a taktiež posledných turnajov v jednotlivých vekových kategóriách na krajskej, či národnej úrovni. Uplným vrcholom budú samozrejme krajské a národné majstrovstvá od najmladších žiakov po dorastencov, na ktorých naši hráči nebudú chýbať.

Majstrovstvá SR sa však pre kategóriu mužov a žien uskutočnili už v marci. O tituly zabojovalo našich päť kmeňových hráčov: Ema Labošová, Simona Horváthová, Kamil Pach, Tomáš Horňák a Adam Laboš. Najlepšie výsledky z posádky dosiahli Ema Labošová a Simona Horváthová. Ema získala titul majsterky SR v kategórii žien do 21 rokov

a obsadila tretie miesto v kategórii žien, o ktoré sa delila práve so Simonou. Tá k tomuto tretiemu miestu pridala aj bronz v ka-

tegórii zmiešaných štvorhier s jej partnerom Alexandrom Valúchom.

Majstrovstvá kraja (KE+PO) sme organizovali my, STO Valaliky. Na tomto turnaji nás reprezentovali hlavne naši muži ale najviac prekvapila naša Katka Palenčárová, ktorá zvíťazila v kategórii žien. Výborne jej sekundoval Rastislav Hurka, ktorý v mužskej kategórii obsadil tretie miesto. Druhé miesto obsadili v kategórii zmiešanej štvorhry Roman Takáč a Katka Palenčárová a tretie miesta v kategórii štvorhry mužov si rozdelili naše prvotrigonové štvorhry v zložení Dominik Sekáč a Adam Laboš, Rastislav Hurka a Tomáš Horňák.

Všetkým reprezentantom nášho klubu ďakujeme, gratulujeme a držíme palce pred vrcholom sezóny! **Text a foto: Adam Laboš**

Odložený turnaj

Pravidelne na záver roka milovníci mariáša v našej obci, usporiadajú „Vianočný turnaj“, avšak kvôli pandémie ho museli minulý rok odložiť.

Po zlepšení situácie v oblasti pandémie sa priatelia mariáša rozhodli predsa len tento turnaj usporiadať. Už 27. ročník turnaja sa uskutočnil 5. marca v priestoroch obecného úradu. Po

trojhodinovom zápelení sa rozhodlo o poradí takto: 1. miesto Štefan Bača, 2. miesto Ľubomír Jakab a 3. miesto Ladislav Pástor. Po slávnostnom vyhlásení víťazov sa účastníci turnaja v družnej debata pri výbornom guláši rozlúčili s priáním, že sa na Vianoce roku 2022 na turnaji stretnú už v tradičnom termíne.

Jaroslav Janočko
foto: Štefan Bača

Futbalisti po novom

FC Valaliky prešiel v polovici januára veľkými zmenami. Dušan Tóth, doterajší predseda, odišiel za prácou do zahraničia a vo vedení klubu ho vystriedal Michal Hudák.

Pozície tajomníka a zároveň aj trénera sa ujal Martin Leško. Za veľmi pozitívnu zmenu berieme aj to, že sa nám podarilo zostaviť výbor, ktorý nám pomáha pri rôznych aktivitách v klube a dúfame, že naša spolupráca bude úspešne napredovať.

Čo sa týka plánov alebo zmien v klube, tak myslím, že sme toho stihli od začiatku roka dosť. Najdôležitejšie je zlepšenie vzťahov medzi klubom a obcou, ktoré je kľúčom k všetkému.

Podarilo sa nám skultúrniť areál (vymalovať oplotenie a tribúny, postupne upravujeme sedenie na tribúnach, udržiavanie poriadku je už samozrejmosťou). Rekonštruovali sme aj v budove futbalového klubu a to zasadacie miestnosti, WC, rozhodcovské šatne a pribudla aj nová sprcha pre rozhodcov. Plánovaná je postupná rekonštrukcia všetkých šatní a rozdelenie spoločných spíčov. Podarilo sa nám vybojovať dotáciu od futbalového zväzu na závlahu ihriska, ktorá bude dofinancovaná obcou a skompletizovaná by mala byť v najbližších

mesiacoch možno týždňoch. Potešila nás informácia od pána starostu, že sa pripravuje rekonštrukcia aj multifunkčného ihriska. Veríme, že postupnými krokmi a hlavne s trpezlivosťou sa všetko zmení k lepšiemu. Na záver chceme poďakovať všetkým, ktorí nám pomohli v našich začiatkoch. Či už je to obec a pán starosta, či sponzori, ktorí nám pomohli materiálne, finančne alebo aktívnou pomocou pri rekonštrukciách.

"Áčko"

Ak máme napísať pár viet ku každej kategórii a konkrétnych plánoch tak pri mužoch sa vzhľadom na postavenie v tabuľke určite nebudeme tajiť tým, že by sme radi po rokoch postúpili do vyššej ligy (5.ligy). Po príchode trénera chlapci začali trénovať vo vyššom počte a konečne im tréningy niečo aj dávajú. Takmer celé mužstvo je zložené z domácich chlapcov, až na pár výnimiek, ktoré však zapadajú do partie. Pri každom stretnutí je výborná nálada. Čo je základom toho, aby sa mužstvu darilo. Na každej pozícii máme takmer 2-3 možnosti, ktoré do zostavy môžu nastúpiť a aj to určite pridalo na kvalite tímu. V zime sa k nám pripojil len návratník Daniel Vraňo, ktorý je u nás na hosťovaní z Ruskova, inak sa káder od jesene

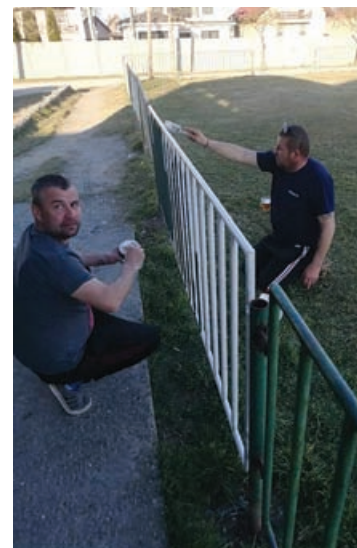
nezmenil. Teší nás prvé miesto Petra Pechu v tabuľke strelcov.

"Dorast"

V kategórii "U-19" máme chlapcov po jeseni ešte stále na prvom mieste 4. ligy. Výkony sa zďaleka nepodobajú tým z jesene, ale my veríme, že chlapci sa preberú a dotiahnu sezónu do úspešného konca. Za zmienku stojí informácia, že v prípade výhry tejto súťaže budeme potrebovať v 3. lige takzvanú "dvojčku". To znamená že potrebujeme 2 kategórie dorastencov a to sú mladší do 17 rokov a starší do 19 rokov. Čiže, s týmto určite ešte budeme pracovať, aby sme chlapcom za odmenu umožnili si tu tretiu ligu minimálne vyskúšať. Spolupracujeme s klubom Lokomotiva Košice, ktorá u nás hráva zápasy žiackych kategórií. Aj tu vidíme možnosť zlúčenia 1-2 kategórií, aby to bolo výhodne pre obe strany. Čiže tu ostáva chlapcom už len bojovať a my sa im pokúsime zabezpečiť podmienky aké potrebujú.

"Žiaci"

Žiacka kategória sa tento rok trochu trápi aj čo sa týka tabuľky, herného prejavu a hlavne počtu aktívnych chlapcov. V tejto kategórii určite chystáme po sezóne niekoľko zmien. Letnú prípravu by sme chceli rozbehnúť už s no-

vými ambíciami a hlavne super partiou chlapcov, ktorí budú mať chuť hrať futbal, ale hlavne byť disciplinovaní. Veríme, že sa nám v spolupráci so Základnou školou podarí zorganizovať nový nábor chlapcov. Zostáva len veriť a niečo pre to robiť.

"Prípravka"

Novinku, ktorú tiež plánujeme od leta a ktorá je veľmi podporovaná rodičmi je otvorenie ročníka prípraviek. Kategóriu chlapcov, ktorí sú vo veku 6-11 rokov a ktorí sa pripravujú na žiacku kategóriu a učia sa od mala tie úplne základy do veľkého futbalu. Ktovie, možno sa nám podarí nájsť futbalistov, ktorí budú budúcnosťou nášho klubu, a možno budúcnosťou nejakých vyšších líg.

**Text a foto:
Martin Leško**

